

EU:n Palvelusopimusasetuksen 7. artiklan 1. kohdan mukainen JOUKKOLIIKENTEEN YHDISTELMÄRAPORTTI vuodesta 2023

Sisällys

1.	RAPORTIN TAUSTA JA TARKOITUS	2
2.	SALON KAUPUNGIN VIRANOMAISALUE JA LINJASTO	2
3.	JULKISEN PALVELUN HINTAVELVOITTEET	4
4.	VALITUT LIIKENTEENHARJOITAJAT, KORVAUKSET JA YKSINOIKEUDET	6
4.1	Vuonna 2023 voimassa olleet bruttoliikennesopimukset	6
4.1.1	J. Vainion Liikenne Oy	6
4.1.2	LS-Liikennelinjat Oy	7
4.1.3	Salon Tilausmatkat Oy	7
4.2	Vuonna 2023 voimassa olleet käyttöoikeussopimukset	7
4.2.1	Matkakorttien käyttökorvaus käyttöoikeussopimuksissa	7
4.3	Liikennöintikorvaukset.....	8
5.	VERTAILU	8
5.1	Lipputulot bruttosopimusliikenteessä	8
5.2	Valtionavustus	9
5.3	Nousujen tarkastelu	9

1. RAPORTIN TAUSTA JA TARKOITUS

Raportin julkaiseminen perustuu EU:n palvelusopimusasetukseen:

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1370/2007, annettu 23. päivänä lokakuuta 2007, rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista sekä neuvoston asetusten (ETY) N:o 1191/69 ja (ETY) N:o 1107/70 kumoamisesta

7 artikla

Julkaiseminen

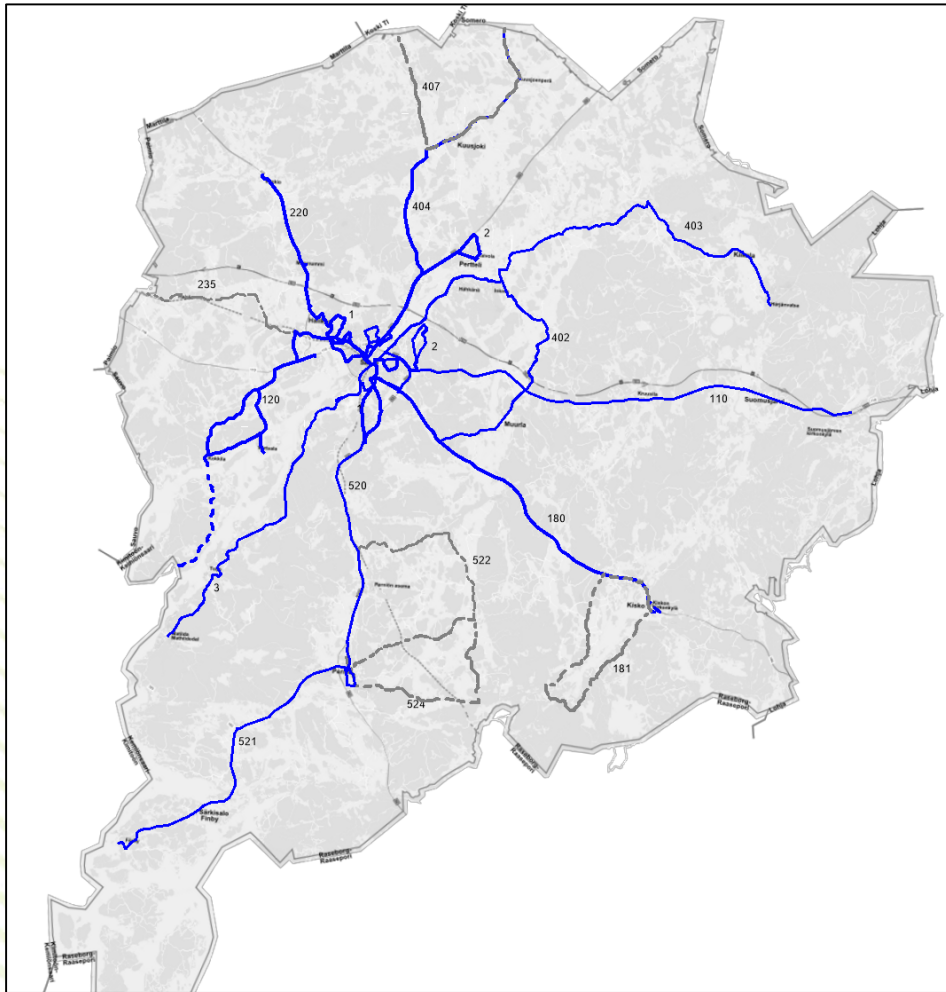
1. Toimivaltaisen viranomaisen on julkaistava kerran vuodessa yhdistelmäraportti, jossa selostetaan sen toimivaltaan kuuluvat julkisen palvelun velvoitteet, valitut julkisen liikenteen harjoittajat sekä korvaukset, joita niille on maksettu, ja yksinoikeudet, joita niille on myönnetty korvauksena julkisen palvelun velvoitteiden täyttämistä. Raportissa erotetaan toisistaan linja-autoliikenne ja raideliikenne ja sen pohjalta on voitava valvoa ja arvioida julkisen liikenneverkon suorituskykyä, laatua ja rahoitusta, ja siinä on tarpeen mukaan annettava tietoja myönnettyjen yksinoikeuksien luonteesta ja laajuudesta.

2. SALON KAUPUNGIN VIRANOMAISALUE JA LINJASTO

Salon kaupungin toimivalta-alue palvelusopimusasetuksen mukaisena tieliikenneviranomaisena käsittää koko Salon alueen vanhat kuntakeskukset mukaan lukien. Salon kaupungin väestömäärä on n. 51 000 asukasta (12/2023).

Salon kaupungin kaupunkikehityslautakunta päätti 24.10.2017 (§ 71), että kaikki Salon kaupungin toimivalta-alueella ajettava joukkoliikenne järjestetään Salossa EU:n palvelusopimusasetuksen mukaisesti viranomaisen toimesta. Siihen saakka joukkoliikenne oli järjestetty markkinaehtoisesti kaupungin täydentäessä sitä koululaisvuoroilla vuosi vuodelta enenevässä määrin. Salon alueen joukkoliikenne siirtyi kokonaisuudessaan Salon kaupungin organisoimaksi 3.6.2019 alkaen.

Salon alueella liikennöi 20 linjaa, joista 14 liikennöin arkipäivisin maanantai –perjantai ja 6 linjaa koulupäivisin. Kuvassa 1 on esitetty Salon viranomaisalue ja alueella liikennöivät linjat. Syksyllä 2023 alkoi myös iltalinjakokeilu kahdella linjalla arkipäivisin. Lisäksi Salo osallistuu Varsinais-Suomen ELY-keskuksen hankkiman Salo - Somero välisen KOS-liikenteen kustannuksiin (4.6.2023 saakka Kos-sopimus ja 5.6.2023 alkaen yhteisesti kilpailutettu bruttosopimus).

Kuva 1: Viranomaisalue ja linjastot

Liikennöinti: (Ma – Pe)

- 1: Sirkkula – Salo – Halikko
- 20: Tupuri – Pahkavuori – Salo
- 21: Pertteli – Salo
- 30: Mathildedal – Teijo – Salo
- 31: Ollikkala – Salo
- 110: Suomensjärvi – Muurla – Salo
- 120: Kokkila – Vartsala – Salo
- 180: Kisko – Salo
- 220: Vaskio – Märynummi – Salo
- 235: Hajala – Mustamäki – Iilike – Salo
- 403: Kii kala – Rekijoki – Salo
- 404: Kuusjoki – Salo

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa*

- 200: Salo – Kuusjoki (– Somero)

520: Perniö – Salo

521: Förby – Särkisalo – Perniö

Liikennöinti: (Koulupäivisin)

- 123: Kokkila – Vartsala – Mustamäki
- 181: Toija – Aijala – Toija
- 402: Salo – Pöytiö – Inkere – Salo
- 407: Kuusjoenperä – Kuusjoki – Raatala
- 522: Perniö – Tuohittu – Perniö
- 524: Perniö – Ylikulma – Perniö

Ilta linjakokeilu 11.8.2023-31.12.2023 (ma-pe)

- 600A: Salo – Rappula – Halikko – Märynummi
- 600B: Salo – Pahkavuori – Sirkkula – Perniö

3. JULKISEN PALVELUN HINTAVELVOITTEET

Salon kaupungin viranomaisalueella lipputulot tulevat sopimusten mukaan tilaajalle. Alueella on käytössä yksi matkalipun hintavyöhyke (ns. tasataksa). Viranomaisalueella on käytössä lippu- ja maksujärjestelmänä LMJ Oy:n Waltti-järjestelmä. Vuoden 2023 alussa lasten kausilipun hintaa alennettiin ja ikärajaa muutettiin. Liikenteessä otettiin käyttöön myös lähimaksu aikuisten kertalipuissa.

Salon kaupungin joukkoliikenteessä myytävät lipputuotteet ja -hinnat 1.1.2023 alkaen	
Matkalippujen hinnat sisältävät kulloinkin voimassa olevan arvonlisäveron (1.1.-30.4.2023 0 %, 1.5. alkaen 10 %)	
Kausilippu	€ / kausi
Aikuiset ≥ 16 -vuotias / 30 pvä	85,00 €
Lapset 7-15 vuotias / 30 pvä	25,00 €
Kelan koulumatkatukilippu 2. asteen opiskelijalle / 30 pvä	43,00 €
Kelan koulumatkatukilippu / 14 pvä	21,50 €
Arvolippu (matkakortille ladattavaa arvoa käytettäessä)	€ / matka
Aikuiset ≥ 16 -vuotias	3,00 €
Lapset 7-15 vuotias	1,55 €
Kertalippu	€ / matka
Aikuiset ≥ 16 -vuotias	3,30 €
Lapset 7-15 vuotias	1,70 €
Vuorokausilippu	€ / vuorokausi
Aikuiset ≥ 16 -vuotias	8,00 €
Lapset 7-15 vuotias	4,00 €
Mobiililippu	
Kertalippu	€ / matka
Aikuiset ≥ 16 -vuotias	3,00 €
Lapset 7-15 vuotias	1,55 €
Lähimaksu 1.1.2023 alkaen	€ / matka
Kertalippu (aikuisen)	3,30 €
Mobiililippu tulee ostaa ennen linja-autoon nousemista ja näyttää autoon noustaessa kuljettajalle. Matkustajan on pidettävä huoli siitä, että puhelimessa on virtaa koko matkan ajan.	
PALVELULIIKENNE	
Kertalippu	3,30 € / matka
Muut hyväksyttävät liput: veteraanilippu, koululaislippu	0 €
Kaupunkikehityslautakunta 11.9.2018 § 174, 23.4.2019 § 84, 8.6.2021 § 128, 31.5.2022 § 104, 4.10.2022 § 188	

Salon kaupungin joukkoliikenteen palvelumaksut vuonna 2023 Palvelumaksut sisältävät kulloinkin voimassa olevan arvonlisäveron (1.1.2023 -> 24 %)	
PALVELUMAKSUT	€ / krt
Uusi matkakortti (sis. korttikotelon)	5,00
Korttikotelo (erikseen ostettuna)	2,00
Ostetun kausilipun hyvittäminen arvolipuksi	10,00
Lipun takaisin lunastaminen tai tietojen siirtäminen uudelle kortille	6,00
Paperituloste matkakortin tapahtumista	2,00
Matkakorttiin tai asiakasrekisteriin liittyvät selvityspyynnöt (jos ei lain mukaan maksutonta)	20,00
Kausi- ja arvokortin lisälataaminen (1.1.2020 alkaen):	€ / krt
Palvelupisteessä	2,00
Linja-autossa	2,00
Verkkokaupassa	0,00
Koulumatkatukilipun lisälataaminen	0,00
<p>Busseissa voi ostaa kertalipun tai ladata kausi- ja arvolippuja käteisellä, pankkikortit eivät käy maksuvälineenä. Kutsuliikenteessä ei ole lippulaitteita, joten maksutapana käy ainoastaan käteinen raha.</p> <p>Samalla lipulla on vaihtoaikaa 2 tuntia. Vaihto-aika alkaa kertalipun ostosta tai matkakorttimatkan 1. leimauksesta.</p> <p>0-6 vuotiaat matkustavat ilmaiseksi maksavan matkustajan seurassa. Yksin matkustava alle 7-vuotias, tai lapsiryhmät matkustavat lastenlipulla.</p> <p>Koulumatkatukilipun saadakseen opiskelijan tulee tehdä Kelalle hakemus. Lisätietoa hakemukseen liittyen löytyy Kelan sivuilta: www.kela.fi/koulumatkatuki.</p> <p>Matkaliput sis. alv 10 % ja palvelumaksut alv. 24%</p>	
Kaupunkikehityslautakunta 23.4.2019 § 94	

Kausituotteiden ostoa ei ole rajoitettu henkilön asuinpaikkakuntaan. Kela-koulumatkatukilipun voi ostaa toisen asteen opiskelija, joka on saanut Kelan päätöksen koulumatkatuesta ja oppilaitoksen todistuksen lippua varten.

Vuonna 2023 Paikku-liikenteessä oli kaksi maksutonta kampanjajaksoa, jolloin matkustaminen oli maksutonta kaikilla linjoilla. Kampanjat olivat Salon talvilomaviikolla (viikko 8) sekä kesällä viisi viikkoa juhannuksesta (viikot 26-30).

4. VALITUT LIIKENTEENHARJOITTAJAT, KORVAUKSET JA YKSINOIKEUDET

Seuraavassa on raportoitu Salon kaupungin joukkoliikennettä operoivat liikenteenharjoittajat, sekä korvaukset, joita heille on maksettu. Vuoden 2023 aikana yksinoikeuksista ei ollut voimassa päätöstä Salon tieliikenneviranomaisalueella.

4.1 Vuonna 2023 voimassa olleet bruttoliiikennesopimukset

Ostoliikenteen osalta vuonna 2023 olivat voimassa keväällä 2022 kilpailutetut sopimukset, joista kaupunkikehityslautakunta oli tehnyt hankintapäätöksen 29.3.2022 (§ 52). Hankinta sisälsi kolme kohdetta ja voimassa oleva sopimuskausi on 1.1.2023 – 7.6.2025. Lisäksi sopimukseen sisältyy mahdollisuus korkeintaan kahden vuoden optioon, jonka kaupunki päätti ottaa käyttöön kokonaisuudessaan (kaupunkikehityslautakunta 12.12.2023 § 194).

Voimassa oli myös Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa yhteishankintana vuonna 2019 tehty bruttosopimus (ELY:n sopimus KÄYTTÖ-670042) eteläisessä Salossa ja Salo–Kemiönsaari välillä. Kemiönsaaren kunta osallistuu ELY-keskuksen osuuden kustannuksiin. Sopimuksen voimassaoloaika on 8.8.2019 - 7.8.2022 ja se sisältää jatko-option korkeintaan kahdelle vuodelle. Optio on otettu kokonaisuudessaan käyttöön. Niin ikään vuonna 2023 käynnistyi Salo – Kuusjoki – Somero -välillä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa yhteishankintana toteutettu bruttosopimus (OSTO-746221). Someron kaupunki osallistuu ELY-keskuksen osuuden kustannuksiin. Sopimus on voimassa 5.6.2023 – 31.5.2026 (todelliset aloitus- ja lopetuspäivät kouluvuoden mukaisesti) ja sisältää mahdollisuuden enintään kolmen vuoden jatko-optiolle. Molemmissa hankinnoissa kaupunkikehityslautakunta oli delegoinut valtuudet hankintapäätöksen tekemiseen Varsinais-Suomen ELY-keskukselle.

Palveluliikenteen osalta voimassa olivat keväällä 2021 kilpailutetut sopimukset, joista kaupunkikehityslautakunnan delegointipäätöksellä (§ 96 / 13.4.2021) kaupunkikehitysjohtaja oli päättänyt 10 §, 7.5.2021. Voimassa oleva sopimuskausi on 1.6.2021-31.5.2023 ja sopimukseen sisältyy mahdollinen korkeintaan kahden (2) vuoden optio. Kaupunkikehityslautakunta päätti ottaa option käyttöön kokonaisuudessaan (31.3.2023 § 21).

Edellä kuvatut palveluliikenteen ja ostoliikenteen sopimukset olivat kaikki bruttosopimuksia. Lipputulot tulivat tilaajalle ja osto- ja palveluliikenteessä matkustavilta perittiin kaupunkikehityslautakunnan päätöksissä (11.9.2018 § 174, 23.4.2019 § 84, 8.6.2021 § 128, 31.5.2022 § 104) määritellyjä lippuhintoja. Palveluliikenteessä lipputuotteena oli ainoastaan kertalippu.

Raportissa ilmoitetut korvaukset, tilitykset tai avustukset eivät sisällä arvonlisäveroa, ellei toisin mainita.

4.1.1 J. Vainion Liikenne Oy

Dnro 5071/2021 Bruttosopimus, kaupunkiliikenne (1.1.2023 – 7.6.2025)

Kohde 1. Linjat 1, 2A, 2B, 120, 123, 235, 404 ja 407
(sopimuskausi: 1.1.2023 – 7.6.2025, jatko-optio enintään kaksi vuotta)
Korvaus vuonna 2023: 1 759 589,85 €

Kohde 2. Linjat 110, 220, 402 ja 403
(sopimuskausi: 1.1.2023 – 7.6.2025, jatko-optio enintään kaksi vuotta)
Korvaus vuonna 2023: 1 056 495,95 €

Kohde 3. Linjat 180, 181, 522 ja 524
(Sopimuskausi: 1.1.2023 – 7.6.2025, jatko-optio enintään kaksi vuotta)
Korvaus vuonna 2023: 435 312,24 €

Dnro 4894 (vanha dnro 401/2019) Ostoliikenteen bruttosopimus yhteishankinta Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa (VARELY/586/2019, KÄYTTÖ-670042)

Kohde Salo – Perniö –Taalintehtas, Perniö – Förby
(Sopimuskausi: 8.8.2019-7.8.2022, jatko-optio enintään 2 vuotta)
Korvaus vuonna 2023: 490 774,72 € (Salon osuus 73,7% kokonaisliikenteestä)

4.1.2 LS-Liikennelinjat Oy

Dnro 4624/2022 Ostoliikenteen bruttosopimus yhteishankintana Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa (VARELY/795/2023, OSTO-746221)

Kohde Salo – Kuusjoki – Somero
(Sopimuskausi: 5.6.2023 – 31.5.2026, jatko-optio enintään kolme vuotta)
Korvaus vuonna 2023: 31 234,72 € (Salon osuus 25 % kokonaisliikenteestä)

4.1.3 Salon Tilausmatkat Oy

Dnro 4886/2021 (vanha dnro 1256/2021) Bruttosopimus, palveluliikenne

Kohde 1. Perttelin, Kiikalan ja Kuusjoen alue
Kohde 2. Kiskon, Muurlan ja Suomusjärven alue
Kohde 3. Perniön ja Särkisalon alue
Kohde 4. Salon ja Halikon alue
(Sopimuskausi kaikissa yllä: 1.6.2021 – 31.5.2023, optiokausi 2 vuotta)
Korvaus vuonna 2023: 150 399,93 €

4.2 Vuonna 2023 voimassa olleet käyttöoikeussopimukset

Salon kaupunki ja Someron kaupunki ovat sopineet osallistuvansa Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kilpailuttaman käyttöoikeussopimuksen (KÄYTTÖ-637787) ostokustannuksiin. Liikennettä liikennöidään Somero –Salo – Somero ajalla 1.6.2018 – 31.5.2021, sekä optiokaudella 1.6.2021 – 31.5.2023. Salon maksuosuus on 25 % kokonaisliikennöintikorvauksesta.

Salon kaupungin maksama liikennöintikorvaus 1.1.-2.6.2023: 4 943,60 €

Liikenteenharjoittajana yhteysväliällä oli J: Vainion Liikenne Oy.

4.2.1 Matkakorttien käyttökorvaus käyttöoikeussopimuksissa

Waltti-kortilla on voinut matkustaa käyttöoikeussopimus (Käyttö-637787) liikenteessä kesäkuusta 2019 alkaen. Kertamaksut autoissa ohjautuvat suoraan liikennöitsijälle. Waltti- lippu- ja maksujärjestelmään kirjautuneista Waltti-kortilla tai Waltti-mobiililipuilla tehdyistä matkoista on tilitetty edelleen liikennöitsijälle (J. Vainion liikenne OY) vuonna 2023: 13 630,35 €

4.3 Liikennöintikorvaukset

Liikennöintikorvaukset	2023	2022	2021	2020
Ostoliikenne	3 791 981,43 €	3 986 246,71 €	3 589 025,80 €	3 599 564,65 €
Muutos edelliseen vuoteen	- 4,9 %	+ 11,1 %	- 0,3 %	*
Palveluliikenne	150 399,93 €	142 986,73 €	208 151,31 €	306 256,89 €
Muutos edelliseen vuoteen	+ 5,2 %	- 32 %	- 32 %	*
Yhteensä liikennöintikorvaukset	3 942 381,36 €	4 129 233,44 €	3 797 177,11 €	3 905 821,54 €

* vuosi 2020 oli ensimmäinen kokonainen vuosi PSA-liikennettä Salossa

5. VERTAILU

PSA-liikenne alkoi Salossa vuonna 2019 kesäkuussa, joten vuodelta 2019 ei ole koko vuoden osalta vertailuun tietoja liikennöintikorvauksista ja lipputuloista. Tuon jälkeen PSA-liikenteen palvelutaso on vuosina 2020 - 2023 pysynyt samantasoisena. Koronapandemian myötä asetetut valtakunnalliset toimenpiteet vaikuttivat nousumääriin ja lipputuloihin erityisesti vuonna 2020. Koska koko vuodelta 2019 ei ole vertailutietoja, ei koronan vaikutusta vuonna 2020 voida tulkita raportin luvuista. Vuosina 2021 ja 2022 Ukrainan kriisin vaikutukset ovat näkyneet indeksitarkastusten kautta sopimushintojen nousuna.

Palveluliikenteen osalta vuoden 2021 kesäkuussa astui voimaan uusi, aikaisempaa merkittävästi edullisempi sopimuskausi, jonka vaikutus näkyi kokonaisuudessaan vuonna 2022. Vuotta 2022 voidaankin pitää Salon kaupungin joukkoliikenteen osalta ensimmäisenä PSA-joukkoliikenteen vertailuvuotena.

Vuoden 2023 aikana

5.1 Lipputulot bruttosopimusliikenteessä

Osto- ja palveluliikenne Salossa on toteutettu bruttosopimuksilla, joten liikenteestä lipputulot kertyvät tilaajalle.

Lipputulot olivat vuonna 2023 PSA-asetuksen mukaisesta ostoliikenteestä: 577 228,66 € (alv 0 %) ja palveluliikenteestä: 27 381,60 € (alv 0 %).

Vuosi	Lipputulot €	Muutos edelliseen vuoteen %	Korvaus KELA:lta opiskelijoiden matkustuksesta (sis. alv 10 %) €	Muutos edelliseen vuoteen %
2019	343 180,78 €		102 824,84 €	
2020	447 595,71 €	* 1. kokovuosi	132 720,75 €	+ 29,1 %
2021	464 536,37 €	+ 3,8 %	136 562,89 €	+ 2,9 %
2022	513 996,29 €	+ 10,6 %	272 326,05 €	+ 99,4 %
2023	604 610,26 €	+ 17,6 %	330 729,43 €	+ 34,3 %

Suorien lipputulojen lisäksi KELA maksaa joukkoliikenteessä matkustavien toisen asteen opiskelijoiden matkustuksesta kaupungille lipputuloon rinnastettavaa korvausta. Korvauksessa on arvonlisävero 10 %. Vuonna 2023 korvauksen suuruus oli 330 729,43 € (300 663,12 €, alv 0 %). Opiskelijoiden matkustus on lisääntynyt merkittävästi syksystä 2021 alkaen, jolloin oppivelvollisuus piteni ja matkustus on KELA:n matkustustukeen oikeutetuille opiskelijoille maksutonta.

5.2 Valtionavustus

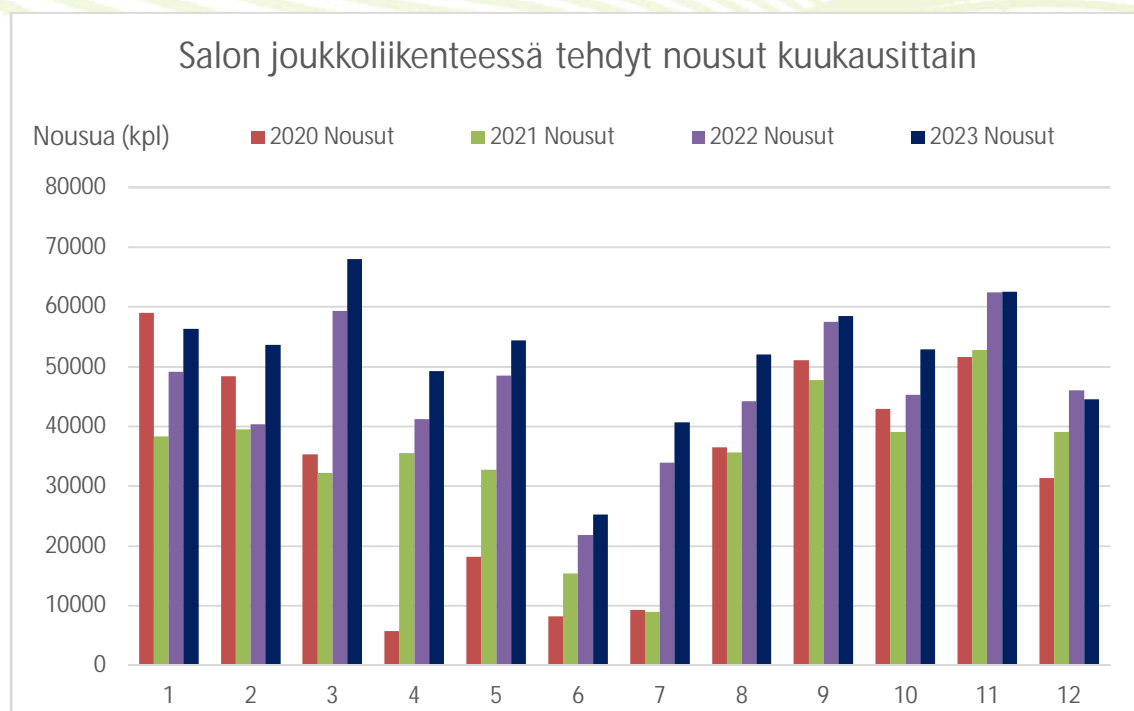
Salon kaupunki saa Varsinais-Suomen ELY-keskukselta pienille toimivaltaisille viranomaisille tarkoitettua joukkoliikenteen valtionavustusta. Valtionavustuksissa on alv. 10 %. Vuonna 2023 Salon kaupungille myönnettiin 290 000 € (263 636 €, alv 0 %) valtionavustus PSA-asetuksen mukaiseen liikennöintiin.

Valtionavustus (sis. alv 10 %)	2023	2022	2021	2020	2019
perusosa	290 000 €	350 000 €	230 000 €	300 000 €	260 000 €
korona-ajan lisäosat			100 000 €	100 000 €	
yht.	290 000 €	350 000 €	330 000 €	400 000 €	260 000 €

5.3 Nousujen tarkastelu

Waltti -lippu- ja maksujärjestelmän matkustusaineistoon perustuvaa nousutarkastelua tehdään vuosittain. Nousut lasketaan linjatunnisteittain ja yhteenvetona mainittu nousulukema on saatu summaamalla kullekin linjatunnisteelle kirjautuneet nousut yhteen. Lukemat sisältävät myös vaihtonousut.

Vuonna 2023 osto- ja palveluliikenteessä suoritettiin nousuja yhteensä 626 303 kpl, joista palveluliikenteen vuoroissa 8 839 kpl.

Kuva 2: Salon joukkoliikenteessä tehdyt kuukausittaiset nousumäärät vuonna 2023 (ei sisällä palveluliikenteen nousuja)

Kesien 2022 ja 2023 nousumäärien kasvu aikaisempiin kesiiin verrattuna johtuu siitä, että noina kesinä matkustaminen on ollut Salon joukkoliikenteestä maksutonta juhannuksesta viisi viikkoa eteenpäin. Joukkoliikenteen kuukausittaiset nousumäärät ylittivät vuonna 2023 edellisen vuoden vastaavat joulukuuta lukuunottamatta. Joulukuun 2023 nousumäärään vaikutti sekä 14.12.2023 ollut AKT:n lakko, jolloin liikennettä ajettiin harvennetusti, että lippujärjestelmäongelma. Ongelman vuoksi koululaislipuilla tehdyt nousut eivät viimeisenä koulupäivänä kirjautuneet.

Vuoden 2023 aikana kausilipuilla matkustus yli kaksinkertaistui. Suurena syynä tähän on lasten kausilipputuotteen hinnan alentaminen 1.1.2023. Lasten osalta kausilipulla matkustaminen lisääntyi yli 240 %. Myös aikuisten kausilippumatkoja tehtiin vuonna 2023 yli 45 % edellistä vuotta enemmän. Lisäksi nousumäärien kehitystä tarkasteltaessa havaittiin, että matkaketjujen määrä eli vaihdollisten joukkoliikennematkojen määrä oli kasvanut, samoin lastenvaunujen ja alle 7-vuotiaiden lasten matkustus. Havainnot ovat hyvin positiivisia ja niiden voidaan katsoa indikoivan, että joukkoliikenteen houkuttelevuuden parantamiseksi tehdyt, Salon kaupungin strategian mukaiset toimenpiteet ovat tuottaneet tulosta.